Orędownik Samorządu

ORGAN ZWIĄZKU GMIN WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Prenumerata wynosi 2 zł. kwartalnie. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem Telefony: Katowice 21-47

Wychodzi 10 i 25 dnia miesiąca
Red. i Adm.: Katowice Pocztowa 16/II
Redaktor: Stanisław Kuhnert
Syndyk Związku Gmin Woj. Śląsk.

Ogłoszenia: Jednołamowy wiersz milim 50 gr. Przed tekstem 1 zł. za wiersz mm. Rach. w P. K. O. 304227

Numer 15 | Katowice, 10. sierpnia 1930 | Rok VI



# Z prac Zarządu Związku Gmin Woj. Śl.

### Z obrad komisji dla spraw szkolnych.

Na zaproszenie przewodniczącego komisji dla spraw szkolnych, p. prezydenta Spaltensteina, zebrali się w Katowicach w dniu 26 lipca br. członkowie tejże komisji, celem omówienia bieżących spraw szkolnych oraz ustalenia porządku dla prac komisji. W posiedzeniu wzięli udział pp. Broll, Figna, Karczewski, Suchy, Kuhnert, a w zastępstwie p. Szkudlarza p. Dr. Kocur. Nieobecność swoją usprawiedliwił p. Grześ.

Na zastępcę przewodniczącego komisji wybrano p. wiceprezydenta Szkudlarza, a na sekretarza p. Brolla.

Po omówieniu bieżących spraw, p. Przewodniczący omówił sprawy szkolnictwa w Woj. Śląskiem. Nad referatem tym wyłoniła się generalna dyskusja, przyczem uznano za wskazane, 1. zdążać do rozgraniczenia kompetencji władz państwowych i samorządowych w sprawach szkolnych, 2. by szkolnictwo powszechne, dokształcające i uzupełniające było przekazane całkowicie Państwu, przyczem wszelkie świadczenia ponosić winno wyłącznie Państwo, 3. w sprawie szkolnictwa średniego możnaby pozostawić związkom kom. swobodę zakładania, w miarę posiadanych środków, kom. szkół średnich, 4. taksamo mogłyby związki kom. utrzymywać w miarę posiadanych środków szkolnictwo specjalne, zawodowe i handlowe. Dla tych zakładów samorządowych zalecałoby się potworzyć specjalne kuratorja, w skład których w odpowiedniej ilości i z odpowiedniemi kompetencjami wejść winni przedstawiciele samorządu.

Następnie podniesiono sprawę subwencji dla szkolnictwa kom. Uznano za potrzebne, aby sprawę tę regulowała ustawa.

Celem przygotowania odpowiedniego materjału dla Zarządu Związku Gmin, rozdzielono poszczególne referaty na członków komisji, a mianowicie przekazano: 1. sprawy kom. szkolnictwa średniego pp. Spaltensteinowi, Fignie i Popkowi, 2. sprawy szkolnictwa dokształcającego pp. Grzesiowi i Szkudlarzowi, 3. sprawy szkolnictwa powszechnego pp. Brollowi i Szeji, 4. sprawy szkolnictwa zawodowego itd. pp. Grzesiowi, Dr. Kopcowi i Szkudlarzowi.

### Z komisji dla spraw finansowych i podatkowych.

Pod przewodnictwem p. prezydenta Dr. Kocura zebrała się w dniu 2 sierpnia br. komisja dla spraw finansowych i podatkowych, na drugie swe z rzędu posiedzenie, w którem wzięli udział: pp. Dr. Kocur, Bienioszek, Budniok, Figna, Kuhnert, Maciejczyk i Wieczorek, a nieobecność swoją usprawiedliwili pp. Mrozek i Rudzki. P. Mrozek nadesłał piśmienny referat.

Po myśli porządku obrad, przystąpiono nasamprzód do referatu pp. Figny i Wieczorka w przedmiocie podatku od lokali, budynkowego i gruntowego. W dyskusji zasadniczej, jaka wyłoniła się nad tezami podanemi poniżej, a przedstawionemi przez p. Fignę, poruszono sprawę udziału związków kom. w podatkach państwowych. Jeden z mówców podniósł potrzebę nowelizacji ustaw o podatkach państwowych, a mianowicie w tym kierunku, by stawki dotychczasowe do podatków państwowych poddano rewizji w stosunku do obecnej sytuacji gospodarczej i sprawności finansowej podatników, oraz by w miejsce udziału związków kom. w podatkach państwowych przyznano gminom samoistny dodatek kom. do państwowych podatków, pobierany przez gminy na mocy uchwały korporacyj gminnych w ramach potrzeb lokalnych.

Przedstawiając następnie pogląd swój i p. Wieczorka na sprawy podatkowe, p. burmistrz Figna

ustalił następujące tezy: ogólne, dla podatku od gruntów, dla podatku od budynków, dla podatku od lokali i dla podatku od placów budowlanych.

1. Nowa ustawa powinna być definitywną

**Ustawą o daninach komunalnych**

a nie znowelizowaną ustawą o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

2. Podział źródeł dochodowych na
   a) dodatki kom. do podatków państwowych
   b) podatki samoistne,
   c) opłaty,
   d) specjalne dopłaty

   winien być zatrzymany.
3. Dodatki kom. do podatków państwowych winny być z góry ustawowo ustalane, wskutek czego będą zbędne specjalne uchwały gminne o wysokości dodatku, jak np. przy podatku gruntowym i patentach na wyrób i sprzedaż trunków.
4. W wypadkach wyjątkowych winno być dopuszczalne uchwalenie wyższych dodatków do podatków państw., co wymaga jednak zatwierdzenia.
5. Statuty o podatkach samoistnych winny być zatwierdzane przez władzę zatwierdzającą, a nie nadzorczą, jak dotychczasowa ustawa mylnie opiewa.
6. Opłaty i specjalne dopłaty nie powinny wymagać zatwierdzenia.
7. W nowej ustawie winno się znieść różnicę między gminą wiejską a miejską, dając pod względem podatkowym równe prawa jednym i drugim.

---

**Ustawa o daninach komunalnych.**

Przepisy ogólne.

Art. 1. Gminy są uprawnione, celem pokrycia swoich potrzeb zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, pobierać:

a) dodatki komunalne do podatków państwowych,
b) podatki samoistne,
c) opłaty,
d) specjalne dopłaty.
e) świadczenia w naturze.

Art. 2 a) Dodatki komunalne do podatków państwowych pobierają gminy w ramach, określonych w następnych przepisach. Korporacje gminne mogą w razie uzasadnionej potrzeby przy niektórych niniejszą ustawą przewidzianych podatkach, uchwalić dodatki wyższe; uchwały takie wymagają zatwierdzenia władzy zatwierdzającej.

b) Podatki samoistne pobierają gminy na podstawie statutów uchwalanych przez korporacje gminne, a zatwierdzonych przez władzę zatwierdzającą

c) Opłaty i specjalne dopłaty pobierają gminy na podstawie uchwał korporacyj gminnych, nie wymagających zatwierdzenia.

---

# Rachunkowość w Związkach Komunalnych

(Ciąg dalszy z nr. 1 „O. S." z r. 1930.)

Każda zmiana bądź składnikowa, bądź ilościowa zanotowano w księgach nazywa się pozycją księgową.

Pozycje księgowe mogą być dwojakie: gotówkowe (kasowe) i memorjałowe (bezgotówkowe, kredytowe).

Dokonane zmiany majątku zapisane w księgach a więc pozycje księgowe nazywamy też w praktyce tranzakcjami albo operacjami, wreszcie większą ilość pozycyj nazywamy obrotami. Jeżeli mówimy obroty dzienne mamy na myśli wszystkie pozycje z całego dnia; wszystkie pozycje z całego miesiąca nazywamy obrotami miesięcznemi, wreszcie wszystkie pozycje z całego roku określamy mianem obrotów rocznych. Tak jak poszczególne pozycje dzielimy na gotówkowe i memorjałowe — tak też obroty dzielimy na obroty gotówkowe (obroty kasowe) i obroty (memorjałowe (obroty bezgotówkowe.

Do bliższego określenia pozycyj księgowych używa się w rachunkowości pewnych słówek, które dobitnie charakteryzują poszczególne pozycje oraz wskazują jak należy je w księgach notować. Słówkami temi są: „Przychód" „Rozchód" „Winien" (Soll, Debet) i „Ma" (Haben, Kredit),

Słówkami „Przychód i „Rozchód" określamy przedewszystkiem wszystkie pozycje gotówkowe (kasowe). Jeżeli kasa gminna otrzymuje gotówkę, wtedy w kasie jest „Przychód", jeżeli kasa gotówkę wypłaca, wtedy w kasie jest „rozchód". Słówek „Przychód" i „Rozchód" używa się też przy magazynowaniu materjałów. I tak: jeżeli zakupujemy jakiś materjał, to magazyn ten materjał otrzymuje, ma więc „przychód" materjału; w wypadku zaś gdy materjał zostanie z magazynu wydany na zużycie względnie sprzedaż, wtedy w magazynie jest „rozchód" materjału. Wynika z tych przykładów zasada, że słówek „Przychód" i „Rozchód" używać można tylko przy takich zmianach majątku, w których uczestniczą składniki majątku rzeczowe, więc gotówka albo materjały.

Słówek „Winien" i „Ma" używa się przy pozycjach memorjałowych (bezgotówkowych). Przedewszystkiem słówek tych używamy do określenia naszego stosunku kredytowego do innych osób względnie instytucyj. I tak: Jeżeli kasa gminna wypłaca urzędnikowi X-owi zaliczkę zwrotną na pobory w kwocie zł. 1.000,— to pozycję tę określamy słówkiem „Winien"; powiadamy względnie notujemy w księgach „urzędnik X jest „Winien" za pobraną zaliczkę zł. 1.000,—". Jeżeli

Art. 3. Władzami zatwierdzającemi są:

a) w stosunku do gmin wiejskich Wydziały Powiatowe, a w cieszyńskiej części Województwa aż do wprowadzenia samorządu powiatowego, Śląska Rada Wojewódzka,

b) w stosunku do gmin miejskich Śląska Rada Wojewódzka.

**Poszczególne podatki.**

I. Podatek od gruntów.

Art. 4. Jako podatek gruntowy pobierają gminy 100 proc. dodatku do państwowego podatku gruntowego zasadniczego i oddzielnego. Z ściągniętego podatku gruntowego otrzymują:
gminy 50 proc.,
powiatowe związki komunalne 50 proc.
W razie uzasadnionej potrzeby mogą gminy za zgodą władzy zatwierdzającej dla siebie uchwalić wyższy dodatek.

II. Podatek od budynków.

Art. 5. Podatek budynkowy mogą gminy pobierać w postaci podatku samoistnego. W wypadkach wyjątkowych mogą gminy uchwalić wyższy podatek budynkowy; uchwała taka wymaga zatwierdzenia.
Wolne od podatku są:

a) budynki, służące dla celów gospodarstwa rolnego, jak stodoły, chlewy, obory, stajnie itp.

b) budynki Skarbu Państwa i Skarbu Śląskiego oraz przedsiębiorstw państwowych i wojewódzkich, służące celom publicznym, z wyjątkiem domów mieszkalnych lub części zamieszkałych innych domów;

c) budynki należące do instytucyj wyznaniowych wszelkich uznanych w Państwie wyznań oraz instytucyj opieki społecznej, publicznych instytucyj leczniczych i naukowych, nie przynoszących dochodów przez oddanie ich w najem;

d) budowle, przeznaczone na cele mieszkalne, nowo wzniesione po 1 stycznia 1924 r., jak również części nadbudowane i przebudowane i to na przeciąg 10 lat od oddania budowy do użytku.

III. Podatek od lokali.

Art. 6 Gminy mogą pobierać w postaci podatku samoistnego podatek za najmowanie lokali lub ich części w hotelach, pensjonatach, gospodach, zajazdach lub domach noclegowych (podatek hotelowy).
Podatek obciąża osoby, korzystające z lokali lub ich części. Do ściągania podatku tego obowiązany jest właściciel przedsiębiorstwa hotelowego, który odpowiada za wpływ podatku.

IV. Podatek od placów budowlanych.

Art. 7 Gminy mogą w postaci podatku samoistnego pobierać podatek od placów budo-

---

urzędnik X wpłaci do kasy gminnej jako częściowy zwrot pobranej zaliczki zł. 500,— to pozycję tę określamy słówkiem „Ma"; powiadamy względnie notujemy w księgach „urzędnik X „Ma" za wpłacone zł. 500,—". Przez słówko „Ma" rozumiemy, że urzędnik X ma upłacone, względnie, że ma w Kasie Gminnej ulokowane zł. 500,—. Inny przykład: Poleciliśmy P.K.O., w której mamy ulokowaną gotówkę, wpłacić składkę do Związku Gmin w kwocie zł. 2.000,—; Powiadamy względnie notujemy w księgach „P.K.O. „Ma" za zapłaconą składkę do Związku Gmin zł. 2.000,—". Przez słówko „Ma" rozumiemy, że P.K.O. ma od nas otrzymać względnie że P.K.O. należy się od nas kwota 2.000,— za wpłaconą składkę. Nie mówimy ani nie notujemy, że od urzędnika X-a my mamy otrzymać zł. 1.000,— za wypłaconą mu zaliczkę, względnie że my jesteśmy mu winni za wpłacone nam zł. 500,— albo że my jesteśmy winni P.K.O. za zapłaconą za nas składkę do Związku Gmin zł. 2.000,— ale mówimy względnie notujemy, że urzędnik X jest nam winien za pobraną zaliczkę zł. 1.000,—, że ma u nas za wpłatę zł. 500,— wreszcie że P.K.O. ma u nas zł. 2.000,— za zapłaconą za nas składkę. Wynika z tego zasada, że posługując się słówkami „Winien" i „Ma" nie piszemy w księgach rachunkowych nigdy o sobie ale zawsze o osobach względnie instytucjach drugich.

Przy określaniu częściowej spłaty zaliczki przez urzędnika Xa w kwocie zł. 500,— użyliśmy słówka „Ma" pomimo, że urzędnik X przedtem pobrał z naszej kasy zł. 1.000,— a więc był nam winien zł. 1.000,—; również przy określaniu przekazu przez P.K.O. Związek Gmin zł. 2.000,— użyliśmy słówka „Ma" pomimo, że w P.K.O. mamy na rachunku leżeć większa sumę pieniędzy i że P.K.O. tę sumę pieniędzy jest nam winna. Wynika z tego druga zasada, że przy notowaniu pozycyj księgowych słówkami „Winien" i „Ma" określać należy pozycję będącą przedmiotem księgowania bez zwracania uwagi na poprzedni nasz stosunek kredytowy z daną osobą względnie instytucją.

Wreszcie z przykładów powyższych wynika ogólna zasada, że wszystkie osoby względnie instytucje, które od nas otrzymują gotówkę względnie inną jakąkolwiek wartość, określamy jako naszych dłużników (odbiorców, debitorów) a dokonane z nimi tranzakcje oznaczamy słówkiem „Winien", zaś wszystkie osoby względnie instytucje, które nam dają gotówkę albo inną jakąkolwiek wartość względnie za nas ponoszą świadczenia określamy jako naszych wierzycieli (dostawców, kredytorów) a dokonane z nimi tranzakcje oznaczamy słówkiem „Ma".

(Ciąg dalszy nastąpi).

wlanych oraz gruntów, które uzyskały charakter placów budowlanych, lub zyskały na cenie wskutek pociągnięcia linji regulacyjnej ulic i placów.

---

Przystępując do następnego punktu porządku obrad, t.j. referatu w przedmiocie podatku od kopalin, spożycia i przyrostu wartości, odczytano przesłany przez p. burmistrza Mrozka następujący referat:

Referat w sprawie nowelizacji ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, mianowicie:

a) podatku od kopalin,
b) „ od spożycia, zużycia wzgl. produkcji,
c) „ od przyrostu wartości nieruchomości.

**A. Podatek od kopalin.**

W myśl obecnie obowiązujących ustaw (art. 5) podatek ten wymierza i pobiera Urząd Wojewódzki od ilości sprzedanego węgla.

Art. 5 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych zawiera pewne niedokładności, nie określając bliżej podstawy, na której podatek ten ma być wymierzony, mówi on tylko, że wymierzany będzie od ilości sprzedanego minerału.

W czasie strejku węglowego w Anglji, spostrzegliśmy, że wpływy z podatku węglowego nie stały w odpowiednim stosunku do ilości eksportowanego węgla, a szczególnie już nie do cen pobieranych za węgiel. Nieco podwyższone w owym okresie wpływy z tego podatku, każą się domyślać, że podstawą wymiaru podatku były ceny, pobierane przed wybuchem strejku. Informowano nas, iż rzeczywiście ceną wymiarową była cena coś około 12 zł. za tonę, czy cena uzyskiwana przez kopalnię w czasach normalnych. Nadwyżka wpływu tłumaczyła się li tylko większą ilością wydobywanego i eksportowanego węgla. Dochodząc sprawy, dowiedzieliśmy się, iż rzekomo kopalnie, mimo niebywałej haussy na rynku cen węglowych od swoich koncernów sprzedawczych rzeczywiście tylko pobierały ceny bezkonjunkturowe. Właściwy więc zysk z tej nadzwyczajnej konjunktury pozostał w odnośnych koncernach, które są niczem więcej, jak zrzeszeniem kopalń. Ażeby w przyszłości zapobiec podobnemu usuwaniu się od właściwego opodatkowania, proponujemy jako ustęp 2 pkt 2, art. 5, następujący dodatek:

„Podstawą wymiaru tego podatku jest cena uzyskana przez wydobywcę minerału wprost od nabywcy, albo cena, uzyskana za minerał przez organizacje sprzedaży wydobywców minerałów, które ci do życia powołali, lub w których mają swe udziały pośrednie lub bezpośrednie.“

Podatek ten wpływał do Kasy Skarbowej, ta zaś przekazywała 50 proc. tegoż podatku Gminie wykonania przedsiębiorstwa, 25 proc. Wydziałowi Powiatowemu, na którego terenie kopalnia się znajduje oraz 25 proc. Województwu.

W lipcu br. zwróciło się Województwo do Związku Gmin o zmianę tej ustawy, ponieważ według oświadczenia się Województwa, pobór i kontrola tego podatku nastręcza organom Urzędu Wojewódzkiego znaczne trudności z powodu braku odpowiedniej ilości urzędników.

Ponieważ Województwo zamierza zrezygnować z prawa wymiaru i poboru tego podatku, istnieje jedynie możliwość przekazania tych czynności bądźto Wydziałom Powiatowym, bądź też gminom. Najkorzystniej jednak dla gmin byłoby, żeby czynności te przekazano gminom, na których terenie znajdują się kopalnie. Gminom tym musiałaby jednak być dana możność dokładnego kontrolowania przedsiębiorstwa.

W ten sposób otrzymałyby gminy swoje wpływy z tytułu tego podatku o wiele wcześniej niż dotychczas, ponieważ uniknęłoby się przekazywania tych udziałów z jednej Kasy Skarbowej do drugiej, jak to ma miejsce np. przy Skarbofermie, jak również byłaby przez to stworzona możność ściślejszego kontrolowania przedsiębiorstw, gdyż uważamy, że każda Gmina dbać będzie, by wpływy jej były jak największe.

Dlatego też proponuje się zmianę 2. zdania ustępu 4, art. 5 w następujący sposób:

„Uprawnioną do wymiaru i poboru jest gmina, na której terenie znajduje się kopalnia, która podatek ten rozdziela w myśl ustępu 5 tegoż artykułu“.

Pozatem proponuje się następujące dodatkowe ustępy:

„Gmina ta będzie mogła przeprowadzać kontrolę przedsiębiorstwa, odnoszącą się do sprzedaży minerału“.

„Za czynności przy wymiarze i poborze tego podatku otrzymuje gmina 2 proc. wpływu jako wynagrodzenie“.

**B. Podatek od spożycia, zużycia względnie produkcji.**

Podatek ten bywa pobierany w myśl art. 9 ustawy o tymcz. uregulowaniu finansów komunalnych, jako dodatek komunalny do wszystkich państwowych podatków od spożycia, zużycia wzgl. produkcji, z wyjątkiem od węgla, olejów, mineralnych, soli, cukru.

Wpływy z tego podatku przypadają gminom miejskiem w stosunku 60 proc., powiatowym związkom komunalnym zaś 40 proc. ogólnej sumy wpływów z tego źródła. Powiatowe związki komunalne

są zobowiązane wypłacić z otrzymanych sum 1/3 część gminom wiejskiem.

Takim sposobem podziału tegoż dodatku kom. czują się pokrzywdzone gminy, które mają wprawdzie charakter wiejski, ale przemysłowe, gdyż otrzymują one zaledwie mały ochłap z tego, co przypada powiatom, temwięcej, że jak ostatnie zdanie ust. 4 art. 9 powiada „gminy wiejskie zobowiązane są użyć je na cele inwestycyjne oraz na cele konserwacji urządzeń gminnych".

Ażeby także i gminom wiejskiem mającem charakter przemysłowy dać możność otrzymania większych wpływów z tytułu tego dodatku, proponuje się, aby wpływy podzielono w ten sposób, że:

1. gminy miejskie otrzymują 50 proc.,
2. powiatowe związki komunalne 20 proc.,
3. gminy wiejskie o charakterze przemysłowym 30 procent.

Nie potrzeba chyba dowodów, że gminy wiejskie o charakterze przemysłowym nie mniejsze mają wydatki na inwestycje i konserwacje oraz że na terenie nie mniej się zużywa produktów składających się na ten podatek, niż w gminach miejskich. Dlatego też upośledzać je, jak się to dotąd działo, gmin tych nie można.

**C. Podatek od przyrostu wartości nieruchomości.**

Co do tego podatku ustawa mogłaby pozostać bez zmian.

---

Członkom komisji postanowiono wysłać materjał cyfrowy w przedmiocie podatków: dochodowego, przemysłowego, budynkowego i od kopalin.

Następnie zaznajomiono się z uwagami, jakie poszczególne gminy nadesłały na skutek ankiety Zarządu Związku Gmin z dnia 17 lipca 1930 r. w sprawach finansowych i podatkowych (L. dz. 4048-30).

Jedna z gmin proponuje:

a) by wymiar i pobór państwowego podatku gruntowego przeprowadzały Urzędy Skarbowe, ponieważ gminy pomimo 3 proc. wynagrodzenia ponoszą szkody przy ściąganiu tegoż podatku, ze względu na to, że całkowitą kwotę wymierzonego podatku gruntowego odprowadzają terminowo do Kas Skarbowych, podatku natomiast całkowicie ściągnąć nie mogą, z powodu tego, że w wielu wypadkach:
   1. właściciel gruntu mieszka zagranicą i pole leży ugorem, lub
   2. właściciel gruntu zmarł i spadkobiercy wzbraniają się płacić podatku, dopóki nie nastąpi przepisanie gruntu, co trwa czasem kilka lat.

b) Podwyższyć udział gmin w państwowym podatku dochodowym z 15 proc. na 30 proc„ zaś udział Wydziału Powiatowego obniżyć z 15 proc na 7 1/2 proc.

c) Uprawnić gminy, aby mogły pobierać dodatek do państwowego podatku gruntowego w wysokości 100 proc. od państwowego podatku gruntowego włącznie z wszelkiemi dodatkami, a nie jak dotychczas pobierano, tylko od zasadniczego podatku gruntowego,

W kilku wypadkach domagają się zarządy gmin utworzenia lokalnych komisyj szacunkowych do wymiaru państwowych podatków przy współudziale przedstawicielstwa gminnego.

Liczne są też żale na brak kontroli w przedmiocie wpływów, należących się gminom z udziału w państwowych podatkach.

Uważa się dalej za wskazane, by wymiar i pobór dodatku kom. do podatku dochodowego dokonywany bywał przez zarząd gminy.

W licznych wypadkach podnosi się żądanie podwyższenia udziału w państwowym podatku dochodowym do 30 proc.

Jedna z gmin podnosi, że do uzdrowienia finansów komunalnych przyczynić się może przywrócenie dawniejszego systemu wymiaru i poboru danin komunalnych, tj. wymiaru i poboru dowolnego procentualnego dodatku lokalnego do podatków dochodowego i przemysłowego.

Jedna z gmin nadesłała następujące uwagi do poszczególnych artykułów ustawy o tymcz. ureg. finansów kom. Mianowicie:

**1. do artykułu 4:**

Punkt 4-ty tego artykułu powinien określić czasokres, na przeciąg którego zwolnione być mają nowo wznoszone budowle i t. p. z podatku budynkowego.

**2. do artykułu 7:**

Przy rozdziale dodatku komunalnego do państwowego podatku przemysłowego, powinne być uwzględnione również gminy siedziby przedsiębiorstwa, ponieważ zachodzą wypadki, iż gminy mieszczące siedzibę przedsiębiorstwa, wykonywanego na obszarach kilka gmin, z pominięciem atoli terenu gmin siedziby przedsiębiorstwa, te

ostatnie według obecnego brzmienia ustawy nic z tytułu dodatku przemysłowego nie otrzymują. Postanowienie art. 7 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych jest zatem krzywdzące dla gmin siedziby przedsiębiorstwa. Zdaniem naszem wskazanem i słusznem byłoby przyznać gminom względnie miastom siedziby przedsiębiorstwa z góry 25 proc. z dodatku kom. do państw. podatku przemysłowego. Resztę, t. j. 75 proc. należałoby rozdzielić według obecnego systemu.

**3. do artykułu 8:**

Lit. a) Stosownie do rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 27. X. 1927 r. powinne gminy siedziby służbodawcy (zarządu przedsiębiorstw) rozdzielić całą otrzymaną kwotę z podatku dochodowego od uposażeń między gminy zamieszkania pracobiorców.

Ten sposób rozdziału nie zapewnia gminom zamieszkania pracobiorców należnych im pretensji z tego tytułu.

Obecny stan sprawy może stworzyć wypadki, gdzie gmina jedna wypłaca skrupulatnie wszelkie udziały z tego tytułu, zaś inna gmina odebrawszy należne jej udziały, nie wypłaci należności innych gmin a nawet tej gminie od której pobiera regularnie udziały.

Dokładna kontrola pod tym względem jest z uwagi na częstszą zmianę miejsca pracy itp. prawie niemożliwa.

Zdaniem naszem uchylićby można tą okoliczność tylko przez nałożenie obowiązku przypisywania udziałów w podatku dochodowym od uposażeń gminom zamieszkania pracobiorców, na Kasy Skarbowe. Czynność Kas Skarbowych ułatwiłby dostosowany formularz wykazu potrąceń na podatek dochodowy od uposażeń, który przewidywałby zestawienie potrąceń według gmin zamieszkania pracobiorców.

**4. do artykułu 8:**

Lit. b). Najbardziej utrudnionym jest rozdział wpływów z udziału w państw. podatku dochodowym od dochodu ponad 15 000.— zł. rocznie, jeżeli uwzględnić należy podatników posiadających kilka przedsiębiorstw lub zakładów położonych w różnych gminach. Tu należałoby sposób rozdziału koniecznie uprościć. (Nasamprzód zauważyć pragniemy, że należałoby podnieść wymienioną powyżej stawkę dochodu z 15 000.— zł. na 25—30 000.— zł.)

Pominąwszy niektóre niejasności i braki tego artykułu, oświadczamy co następuje:

Najprostszym sposobem rozdziału wymienionych pod lit. b) artykułu 8 wpływów podatkowych byłby system stosowany przy udziale w podatku przemysłowym, a mianowicie gminy siedziby przedsiębiorstwa otrzymałyby z góry 25 proc. z udziału w państw. podatku dochodowym oraz dodatku do tegoż, zaś resztę tj. 75 procent rozdzielićby należało na gminy położenia źródeł dochodowych w stosunku do dochodu osiągniętego przez przedsiębiorstwa czyli zakłady położone na ich terenie. Czynność ta przypaść powinnaby, tak jak przy rozdziale udziału w podatku przemysłowym, Kasom Skarbowym.

Gminy zaś położenia źródeł dochodowych (wykonywania przedsiębiorstw) oddać powinneby po odebraniu udziału w 75 procentowym kontyngencie pewien procent z tego wpływu gminom zamieszkania pracobiorców przedsiębiorstwa, czyli zakładu, położonego na ich terenie, w stosunku do ilości pracobiorców, przyczem ilość mniej niż (20 lub 10) nie należałoby uwzględnić. (Tu należałoby równocześnie postanowić, czy wskutek nieuwzględnienia gmin z liczbą poniżej (20 lub 10) pracowników powiększa się odpowiednio udział gmin z liczbą ponad (20 lub 10) pracowników, lub czy też w razie przeciwnym korzysta z tego gmina dokonywująca rozdziały).

O ile chodzi o udział w podatku przypadającym na rolnictwo, leśnictwo i rybołóstwo tudzież przedsiębiorstwa poboczne, zastąpiłaby ilość pracowników, wielkość obszaru, leżącego w poszczególnych gminach.

O dokonanym w sposób powyższy rozdziale, powinneby gminy położenia źródeł dochodowych zawiadomić gminy zainteresowane.

Kontrola dla gminy zamieszkania pracobiorców czyli położenia obszaru podlegającego podatkowi, nie byłaby tu wcale trudna, ponieważ chodzi tu o większe źródła dochodowe, których jest niewiele, a które są ogólnie znane.

Ten sposób rozdziału byłby zdaniem naszem jedynem właściwem wyjściem z obecnego tak trudnego systemu rozdzielczego, a przedewszystkiem przyczyniłby się do tego, że gminy otrzymałyby bezwątpliwie rychlej swe pretensje podatkowe.

Powiatowym Związkom Komunalnym należałoby zapewnić dotychczasowe udziały.

**5. do artykułu 10:**

Z uwagi na zmienioną ustawę o monopolu spirytusowym wymaga ten artykuł również odpowiedniej zmiany.

**6. do artykułu 11:**

Artykuł ten, jak również wydany statut wzorowy nie przewidują potrzebnych do wymiaru podatku od przyrostu wartości podstaw. Ponieważ przy wymiarze tego podatku potrzebne są pewne doliczenia do ceny nabycia i potrącenia z ceny sprzedaży, należałoby tę okoliczność uwzględnić w ustawie lub rozporządzeniu wykonawczem lub w statucie wzorowym.

Wkońcu nadmieniamy, że dla orjentacji gmin jakich wpływów z tytułu podatku przemysłowego i dochodowego spodziewać się mogą oraz dla kontroli, czy otrzymuje swe udziały według przepisu, pożądanem jest, by Urzędy Skarbowe po każdym dokonanym wymiarze tych podatków udzielały gminom odpisów odnośnych list wymiarowych oraz zawiadamiały gminy o ewentl. zmianach, odnoszących się do przepisu, jak to miało miejsce w czasach przedwojennych, przyczem zauważemy, że przedwojenny system podatkowy miał zwłaszcza te korzystne strony, że gminy ustalały dodatki do podatków państwowych w miarę swych potrzeb budżetowych i mogły swe budżety opierać na cyfrach pewnych, co przy obecnym systemie podatkowym nie jest możliwem.

* * *

Wszystkie Magistraty i Zarządy Gminne upraszamy o nadesłanie swoich uwag w przedmiocie powyższym.

## Regulamin dla Kół Powiatowych Związku Gmin Woj. Śl.

Na posiedzeniu w dniu 16 lipca b. r. Zarząd Związku Gmin uchwalił nast. regulamin dla Kół Powiatowych Związku:

1. Na zasadzie § 21 statutu Związku Gmin Woj. Śląskiego tworzą miejskie i wiejskie gminy, należące do Związku Gmin Woj. Śl., w każdym powiecie Koło Powiatowe Związku Gmin Woj. Śl.

2. Do zadań Koła Powiatowego należą prace ogólno-związkowe, wymienione w § 2 statutu a w szczególności:
 a) ostateczne zorganizowanie w Związku Gmin Woj. Śl. wszystkich gmin danego powiatu,
 b) odbywanie regularnych zebrań Koła Powiatowego przynajmniej dwa razy w roku kalendarzowym,

3. Najpóźniej w marcu każdego roku odbywa się walne zebranie Koła Powiatowego w celu:
 a) wyboru Wydziału Koła Powiatowego,
 b) omówienia wniosków na zebranie Zastępców (walne zebranie) Związku Gmin Woj. Śl.
 c) zaproponowanie kandydatów na członków Zarządu Związku i zastępców tychże, po myśli przepisów § 11 statutu Związku.

4. Wydział Koła Powiatowego składa się z 5 osób: przewodniczącego, tegoż zastępcy, sekretarza i 2 ławników, wybranych z grona uprawnionych zastępców gmin.

5. Wydział Koła Powiatowego może na wniosek powołać do życia sekcje i komisje Koła, w celu załatwienia specjalnych zadań lokalnych.

6. W zebraniach Koła Powiatowego winni brać udział członkowie Zarządu Związku Gmin Woj. Śl., z danego powiatu. Zawiadomienie o odbyć się mającem zebraniu Koła winno być nadesłane do biura Związku na 5 dni przedtem.

7. Przewodniczący Wydziału zwołuje zebranie Koła Powiatowego, ustanawiając porządek obrad, przewodniczący obradom i podpisuje wraz z sekretarzem pisma Koła. Sekretarz prowadzi protokuły i korespondencje Koła.

8. Na żądanie przewodniczącego Wydziału wysyła biuro Związku wszelkie okólniki do gmin, jak wogóle załatwia wszelkie prace piśmienne Wydziału i Koła. Koszty, związane z korespondencją Koła ponosi kasa Zarządu Związku Gmin Woj. Śl.



## Nieco statystyki

(Ciąg dalszy)

**Miasto Katowice:** Stolica Woj. Sląskiego, miasto Katowice liczyło na dniu 1 stycznia 1930 r. mieszkańców 128.270, co oznacza przyrost w stosunku do roku poprzedniego o 4490 dusz. Obszar miasta wynosi 4,023,38 ha. Ogólna długość dróg gminnych wynosi 113,75 klm., w tem brukowanych jest 50,948 klm., szosowanych 18,384 klm., a nieumocnionych jeszcze 44,418 klm.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 47 klm., a długość sieci wodociągowej 100 klm. W ostatnim roku zużyto 3.345.810 $m^3$ wody. Miasto posiada oświetlenie elektryczne i gazowe. Energji elektrycznej zużyto w roku minionym 400.000 kwg. zaś gazu 634.000 $m^3$

Z zakresu własnych urządzeń użyteczności publicznej posiada miasto: wodociągi w wartości 2.000.000 zł., straż pożarną w wartości 280.000 zł., stację pogotowia ratunkowego w wartości 55.000 zł., przymusowy wywóz śmieci 133.000 zł., tabor miejski 331.000 zł., łaźnię 340.000 zł., hala mięsna itd. 5.000.000 zł.

Z gminnych gmachów posiada Miasto: 10 budynków administracyjnych, 17 zakładów miejskich. 25 budynków szkolnych i 33 budynki mieszkalne. Szacunkowa wartość tychże gmachów reprezentuje cyfrę przeszło 43.000.000 zł.

Zwyczajny budżet na rok 1929/30 wykazuje w dochodach i rozchodach cyfrę 13.841.400 zł., zaś nadzwyczajny 12 527.000 zł

Ogólny majątek miasta wyraża się w cyfrze przeszło 75 000.000 zł. przy zadłużeniu około 12.000 000 zł.

Kosztem gminy wybudowano do końca roku 1929 — mieszkań 176, zaś kosztem innym 416 mieszkań.

W r. 1929 pobudowało miasto azyl dla bezdomnych, dom dla ogrodników, kioski mleczne, halę gimnastyczną, przebudowano starą strzelnicę na dom ludowy, rozbudowano rzeźnię miejską, dalej szkołę powszechną i nadbudowano szpital dla dzieci. Oprócz tego rozpoczęto budowę dwóch szkół powszechnych, budowę 6-piętrowego gmachu biurowego, budowę 18 domów mieszkalnych, pawilonu w szpitalu miejskim, złóbka dla dzieci, rozbudowę rzeźni, przebudowę zamku i inspektorówki w Gorzycach na letnisko dla dzieci.

Pracowników miejskich jest 668, a robotników 603.



## Zamówienie.

(Wyciąć i oddać w Urzędzie Pocztowym)

Niżej podpisany zamawia niniejszem w Urzędzie Pocztowym na IV. kwartał 1930 wychodzącą **w Katowicach** gazetę

**Orędownik Samorządu**

(zapisaną w Cenniku Gazet na kwartał IV. pod nr. 139) w ............ egzemplarzach.

Adres ..............................

## Kwit Pocztowy.

.................. zł zapłacono.

.............................., dnia ..............................

Urząd Pocztowy ..............................